

En Supertant i skolpolitiken

Valet på hösten 1979 innebar en stor framgång för Moderaterna med Gösta Bohman i spetsen. Partiet blev för första gången sedan 1958 största borgerliga parti med 18 nya mandat och 73 riksdagsledamöter (drygt 20 % av rösterna), vilket var knappt hälften jämfört med antalet socialdemokratiska riksdagsmän (43 % och 154 ledamöter). Efter att den tidigare borgerliga regeringen spruckit på frågan om kärnkraft förlorade Centerpartiet 22 platser i riksdagen och slutade på 18 %, vilket fortfarande var ett betydligt bättre resultat än Folkpartiets knappa 11 %. Vänsterpartiet kommunisterna fick nästan 6 % av väljarnas röster vilket motsvarade 20 riksdagsplatser. Kristdemokraterna segade sig inte över 4 procentspärren.

Valrörelsen 1979 handlade mycket om Gösta Bohman och en rad uttalanden som han gjorde. Uttalanden som inte alltid föll Britt Mogård och Moderata Kvinnoförbundet på läppen. Gösta Bohmans syn på kvinnor var definitivt gammaldags, detta är omvittnat av många. Inte undra på att MKF:s presskonferens med titeln "Har Gösta Bohman en reaktionär kvinnosyn?" drog fullt hus!

Spännande rösträkning

Valresultatet i sig var inte självklart. På valnatten den 19 september såg det ut som att vänsterblocket hade vunnit och först på onsdagen, efter att post- och utlandsrösterna räknats, stod det klart att de tre borgerliga riksdagspartierna fått 175 mandat och Socialdemokraterna tillsammans med VPK hade 174 mandat. Det var 8 404 röster som skilde de två blocken åt!

Med detta resultat i ryggen bildade Centerns Thorbjörn Fälldin regering, inte Gösta Bohman trots att Moderaterna var största parti. En politisk-mental spärr(!) satte stopp för en moderat statsminister. Gösta Bohman fick nöja sig med att bli ekonomiminister. Han hade sällskap i regeringen av ytterligare sju moderata ministrar: Eric Krönmark, försvar, Håkan Winberg, justitie, Ulf Adelson, kommunikation, Staffan Burenstam Linder, handel, Elisabeth Holm, sjukvård, George Danell, plan, samt sist men inte minst Britt Mogård som skolminister.

Stordåd skulle uträttas

Vi var två informationssekreterare i Utbildningsdepartementet: Marie Ehrling (senare bland annat vd för TeliaSonera) hos utbildningsminister Jan-Erik Wikström (FP) och jag hos skolminister Britt Mogård. Redan från början insåg jag min nya chefs stora arbetskapacitet – hon arbetade helt enkelt jämt och ställde stora krav på medarbetarna. Samtidigt hade hon självdistans och humor, vilket kunde lätta upp de mest dystra tillställningar. Och så var hon engagerad i skolfrågor. Detta rådde det knappast någon tvekan om. Hon intresserade sig för alla vinklar och vrår av skolväsendet. Varje sten som kunde vändas, skulle vändas. Här måste stordåd uträttas!

Mycket arbete lades ned på den nya läroplanen för grundskolan (LGR 80). Så här i backspegeln kan delar av förslaget tyckas allt för försiktigt men var det knappast under rådande förhållanden. Tvärtom. Britt Mogård var tuff. Hon ville ha mindre flum i skolan. När Socialdemokraterna på sin kongress beslutade att verka för en helt betygsfri grundskola så

stod Britt Mogård med båda fötterna på jorden och förklarade att betyg är betydligt rättssäkrare än utvärdering i form av samtal. Regeringen ville ha kvar betygen i alla fall i nian ... Hon förklarade gång på gång att skolan inte får ge eleverna en felaktig bild av hur det går till i arbetslivet. Inte inge falska förhoppningar. Detta sätt att ställa sig på elevernas och verklighetens sida, imponerade på många och även på mig. Här var någon med ryggrad och sunt förnuft. Någon som ville förbättra arbetsmoralen i skolan och som samtidigt var nyfiken på och öppen för nya strömningar inom pedagogiken.

Använd synonymordbok!

Att Britt Mogård varit lärare rådde det ingen tvekan om för oss som arbetade med henne. Hon undervisade i alla fall mig. Många av lärdomarna styr fortfarande mitt liv. Under en kort tid hade Britt ingen talskrivare utan jag skrev hennes tal. Hon tyckte att min styrka var intervjuer så jag fick helt enkelt ämnet, skrev frågor och så intervjuade jag henne. Resultatet blev kanske inte alltid vad hon tänkt sig och en gång utbrast hon uppbragt ”Har du inte en synonymordbok?! Skaffa dig en sådan!” Vilket jag gjorde och blev betydligt bättre på att variera det svenska språket. Något som jag haft nytta av på senare arbetsplatser – där jag alltid skaffat en synonymordbok!

Som informationssekreterare ingick det i mina arbetsuppgifter att tala skolpolitik med pressen och ordnade intervjutider hos Britt Mogård. Vid ett tillfälle hade Herman Lindkvist, då på Expressen, tid för en intervju. Det skulle bli ett uppslag i helgupplagan, tror jag det var. I vilket fall som helst ansåg vi att intervjun var viktig och jag satt med under samtalet som skedde med påslagen bandspelare men utan papper och penna. Efteråt var Britt Mogård inte särskilt nöjd med frågor och svar. Hon var bekymrad för vad som skulle slås upp i tidningen. Men detta fick vi aldrig veta. För någon dag senare ringer en stukad Herman Lindkvist till mig och undrar ifall han kunde få ställa några ”kompletterande” frågor ... Det visar sig att tekniken fungerat dåligt med resultat att han inte hade nog underlag för att skriva en stort uppslagen intervju. Britt gav ”allra nådigast” än en gång svar på frågor per telefon och resultatet blev klart till skolministerns fördel!

Pennies from Heaven

En av Britt Mogårds styrkor som politiker var hennes rättframhet och jordnära framtoning. En tidning frågade henne vilket som var hennes favoritprogram på tv och hon föreslog spontant ”Pennies from Heaven”. Detta var en lättsam brittisk tv-serie där skådespelarna med jämna mellanrum stannade upp och började sjunga! Som informationssekreterare föreslog jag att hon istället skulle svara ”Lära för livet”, en problematiserande serie om skolan av bland andra Carin Mannheimer. Och det var det svaret tidningen fick. Jag kan bara skylla på min ungdom att svaret inte blev ”Pennies from Heaven”, det hade mycket bättre visat vem Britt var som människa. Att hon var en av oss alla. Eller ...

Några flickor i tioårsåldern deltog i en intervju – kanske var det för Kamratposten – och frågade Britt bland annat varför hon hade så hög lön. En fråga som knappast var förvånande 1979/80 efter många långa år av socialdemokratiskt styre som underblåst den kungliga svenska avundsjukan. Britt tog genast på sig lärarrollen och förklarade att hon som minister var så upptagen att hon inte hann handla som vanliga människor, exempelvis kläder. Hon hade inte tid att springa från affär till affär för att få bästa vara för bästa pris. Jag måste handla

på närmaste ställe och det kan vara dyrt, menade hon och flickorna nickade instämmande till denna bild från vardagen i en skolministers liv.

Supertant redan då

Skulle Britt Mogård ha varit politiker på 2000-talet hade hon nog kallats supertant. En sådan som vet vad hon vill och som med varsam hand får sin vilja igenom. Som står stadigt på jorden även när det stormar. I samband med att boken *Supertanten* lanserades 2011 så ställdes frågan om supertanten är rund, god och snäll och som bakar kakor? Eller är hon barsk och sträng som svingar en kavel över huvudet om någon skulle ställa till med oreda? Svaret var givet: hon är naturligtvis både och. I Britt Mogård fall skulle jag vilja påstå att supertanten är snäll och pysslig men samtidigt en politiker av högsta kaliber som gjort skillnad i den svenska skolpolitiken.

Elisabeth Precht

Elisabeth Precht

Informationssekreterare hos Britt Mogård 1979-1980.

Hon har därefter arbetat som journalist och redaktör i drygt 30 år och framför allt skrivit om politik och näringsliv.

Sedan 2008 är hon informationschef för Jarl Hjalmarson Stiftelsen.